

Василь ЯГУПОВ

доктор педагогічних наук, професор,
провідний науковий співробітник науково-дослідної
лабораторії наукового забезпечення
розробки стандартів і нормативів з фізичного виховання і спорту
Науково-дослідного центру проблем фізичного виховання,
спеціальної фізичної підготовки і спорту
Національного університету оборони України (Київ)
yagupow57@ukr.net

ЄДИНИЙ ВІДКРИТИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР УНІВЕРСИТЕТУ ЯК ВАЖЛИВА ПЕРЕДУМОВА ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПРОФЕСІЙНО- ПЕДАГОГІЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ – ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Цифровізацію професійної підготовки, у тому числі й застосуванням штучного інтелекту (далі – ШІ) майбутніх офіцерів має забезпечувати єдиний відкритий інформаційний простір (далі – ЄВІП) Національного університету оборони України (далі – Університет), який нами обґрунтований на засадах системного, інформаційного, контекстного та суб'єктно-діяльнісного методологічних підходів до їх підготовки [4]. ЄВІП є однією з найсуттєвіших ознак і безпосереднім проявом сучасного інформаційного суспільства у системі військової освіти та результатом цифровізації усіх її підсистем, оскільки нині «В інформаційному суспільстві різноманітні інформаційні явища та ресурси стають найважливішими складовими буття людини...» [3, с. 203].

Одним зі системних організаційно-педагогічних умов вирішення цієї педагогічної проблеми є педагогічне моделювання ЄВІП Університету для забезпечення якісної професійно-педагогічної підготовки (далі – ППП) офіцерів як суб'єктів фізичного виховання та спорту військовослужбовців. Насамперед слід творчо дотримуватися методологічних вимог до його моделювання – інформаційного, контекстного, системного та суб'єктно-діяльнісного. Водночас ЄВІП як різновид педагогічної системи в Університеті має реалізовувати конкретні функції щодо ППП фахівців за спеціальністю 017 – Фізична культура і спорт [6]. Провідними його функціями насамперед є ціннісно-мотиваційна, організаційно-управлінська, навчальна, виховна, методична та інформаційно-забезпечувальна. А для їх реалізації вона повинна мати згідно з вимогами системного підходу певні послідовні блоки, а відповідно до функціонально-системного підходу до його

обґрунтування щодо їх ППП маємо визначити сукупність взаємопов'язаних і взаємозумовлених певної мінімально необхідної кількості блоків – цільового, змістовного, суб'єктного, методичного, інформаційно-технологічного, забезпечувального, діагностувального та результативного (рис. 1).

Звертаємо особливу увагу на методичний блок, який призначений для творчого практичного опанування офіцерами змістом військово-професійної та фахової видів діяльності, що відбувається на ціннісно-мотиваційному, формувально-розвивальному, квазіпрофесійному та оцінно-результативному етапах. Власне основні методики викладання конкретних фахових дисциплін мають безпосередньо передбачати творче і системне, але контекстне застосування засобів ШІ в процесі їх викладання, організації навчальної діяльності здобувачів вищої освіти. Це зумовлено його здатністю виконувати функції людського інтелекту, вибирати та приймати рішення на основі попереднього накопиченого досвіду та раціонального аналізу зовнішніх чинників [2, с. 8] чи здатністю машин симулювати розум та імітувати людські когнітивні процеси [1].

Основні перспективні напрями застосування штучного інтелекту у ППП майбутніх офіцерів як фахівців фізичного виховання та спорту такі:

1) індивідуалізація навчальної діяльності здобувачів вищої освіти: ШІ дозволяє створювати індивідуальні програми для кожного з них, що враховують його темп навчальної діяльності, рівень розуміння та особисті потреби;

2) зручність і доступність: використання ШІ у вигляді онлайн-ресурсів робить педагогічний процес доступним із будь-якого місця та у будь-який зручний час для всіх його суб'єктів;

3) миттєвий зворотній зв'язок: системи ШІ можуть надавати миттєвий аналіз помилок, що дозволяє здобувачам вищої освіти негайно коригувати свої навчальні дії та виправляти неточності;

4) оптимізація діагностування результативності навчальної діяльності здобувачів вищої освіти: системи оцінювання з використанням штучного інтелекту можуть забезпечувати педагогам миттєві результати;

5) автоматизація рутинних завдань: ШІ може виконувати рутинні завдання;

6) аналітика та прогнозування успішності навчальної діяльності здобувачів вищої освіти: системи ШІ можуть аналізувати великі обсяги даних, щоб надавати педагогам аналітику про навчальний процес, допомагати у з'ясуванні тенденцій та розробленні методики покращення якості своєї науково-педагогічної діяльності;

Рисунок 1 – Контекстна універсальна модель ЄВП професійно-педагогічної підготовки офіцерів за спеціальністю 017 – Фізична культура і спорт в Університеті [4]

7) створення інтерактивних матеріалів: інтелектуальні технології можуть допомагати створювати цікаві та інтерактивні навчальні матеріали, що сприяють кращому розумінню здобувачами вищої освіти навчального матеріалу;

8) мотивування здобувачів вищої освіти до навчальної діяльності: використання цікавих ігор, віртуальних нагород і конкурсів за допомогою ІІІ може стимулювати їх і підвищує їхню мотивацію до навчальної діяльності тощо.

А інформаційно-технологічний блок вкрай необхідний для реалізації основних напрямів застосування штучного інтелекту у ППП офіцерів як фахівців фізичного виховання та спорту. А для цього слід використовувати освітні вебресурси, які розміщені у вебпросторі Університетської та глобальної мережі Інтернет у вигляді різних форматів.

Висновки. Визначено ЄВП Університету є сукупність послідовних, взаємопов'язаних і взаємозумовлених певної мінімально необхідної кількості блоків, які об'єднані єдиною метою – забезпечувати всіх суб'єктів військово-педагогічного процесу в Університеті та його структурних підрозділів успішну реалізацію їх функцій і компетенцій щодо ППП офіцерів за спеціальністю 017 – Фізична культура і спорт.

З'ясовано, що важливим інструментарієм професійно-педагогічної підготовки офіцерів за спеціальністю 017 – Фізична культура і спорт є ПП як організована сукупність інформаційних технологій, із застосуванням якої виникає можливість виконувати складні комплексні завдання шляхом використання системи наукових методів досліджень і алгоритмів оброблення інформації, а також створювати та використовувати власні бази знань, моделі навчальної та науково-педагогічної діяльності суб'єктів освітнього процесу у ВВНЗ, алгоритми роботи з інформацією та визначати способи вирішення поставлених завдань – навчальних, квазіпрофесійних і професійних.

Література:

1. Даниленко Ю. Від Ш до І: що таке штучний інтелект та як він трансформує світ (speka.media). URL: <https://cutt.ly/OwDG5xII>
2. Фратавчан В. Г., Фратавчан Т. М., Лукашів Т. О., Літвінчук Ю. А. Методи та системи штучного інтелекту: навч. посіб. Чернівці: ЧНУ, 2023. 114 с. URL: <https://cutt.ly/lwDHwPZ2>
3. Ягупов В. В. Інформаційно-комунікаційні технології в дистанційному навчанні майбутніх кваліфікованих робітників. *Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: довід, проблеми, перспективи* : зб. наук. пр. / за ред. М. М. Козяра, Н. Г. Нічкало. 2015. Вип. 4, ч. 2. С. 202–205. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/10783/>
4. Ягупов Василь. Педагогічне моделювання єдиного відкритого інформаційного простору Національного університету оборони України щодо професійно-педагогічної підготовки майбутніх офіцерів – фахівців фізичного виховання та спорту. *Військова освіта* : зб. наук. пр. 2024. № 2(50). С. 207–223. DOI: 10.33099/2617-1775/2024-02/207-223
5. Ягупов В. В. Суб'єктність учнів як основна детермінанта дистанційного навчання в системі професійно-технічної освіти. *Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України*. 2016. № 11. С. 29–36. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/166209/1/SUBEKTNIST.pdf>
6. Zulaiha D., Triana, Y. Students' perception toward the use of open educational resources to improve writing skills. *Stud. English Lang. Educ.* січ. 2023. Т. 10, № 1. Р. 174–196. URL: <https://doi.org/10.24815/siele.v10i1.25797>